

Силабус освітнього компоненту

Конституційне право

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітньо-професійна програма – Право

Рік навчання: 2024-2025 Семестр: 1, 2

Кількість кредитів: денна ф/н - 6, заочна ф/н - 6

Обсяг годин: денна ф/н - 180, заочна ф/н - 180

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль – залік, екзамен

Форма проведення занять – лекції, семінарські заняття

Назва освітнього компоненту	<u>Конституційне право</u> Constitutional right
Викладач	Габлей Наталія Григорівна , в.о. завідувача кафедри міжнародного, конституційного та адміністративного права Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент Івано-Франківськ, вул. Максимовича, 13 каб. 309
E-mail:	nataljag82@gmail.com
Консультації викладача	Вт. 14.00-16.00

1. Коротка анотація до курсу: Актуальність вивчення навчальної дисципліни «Конституційне право» зумовлена тим, що сучасний етап суспільного і державного розвитку України характеризується підвищенням рівня конституційно-правового регулювання в процесі будівництва суверенної, демократичної, соціальної і правової держави. У свою чергу, це обумовлює необхідність глибокого і всебічного оволодіння студентами знаннями конституційного права, що є важливою складовою частиною в процесі спеціальної підготовки і формування майбутніх юристів.

Конституційне право України є провідною галуззю у системі національного права України. Це знаходить свій прояв в тому, що предметом регулювання цієї галузі є найважливіші суспільні відносини, які складаються у всіх сферах життєдіяльності суспільства: політичній, економічній, соціальній, духовній. Конституційно-правові норми, маючи найвищу юридичну силу, регулюють серцевину суспільних відносин, тобто відносин, що складаються в процесі здійснення влади народом і закріплюють насамперед загальні засади, правові принципи, які визначають конституційний лад України, правовий статус людини і громадянина, спосіб організації і діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування. Такий характер конституційно-правових норм забезпечує їм домінуюче становище і безпосередній вплив на правові норми інших галузей права, зокрема, адміністративного, цивільного, трудового та інших галузей. Все це складає предмет навчальної дисципліни.

2. Формат курсу: Очний та/або змішаний.

3. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни:

Інтегральні компетентності: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК17. Здатність виділяти юридично значимі факти у різних правових ситуаціях.

4. Програмні результати навчання:

ПРН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

ПРН4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.

ПРН6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права

ПРН18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

ПРН22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

ПРН 24. Застосовувати практичні навички в розв'язанні проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (ДФ)	Загальна кількість годин (ЗФ)
лекції	34	18
семінарські заняття	38	12
індивідуальна робота	10	10
самостійна робота	98	140
всього	180	180

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – доступ до мережі Internet за умови змішаного формату курсу, конспект лекцій, система мультимедійних презентацій та засоби інтерактивного навчання, мультимедійне забезпечення в порталі ZOOM.

7. Зміст освітнього компонента:

Лекційні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Конституційне право України як галузь права, наука та навчальна дисципліна	2	2
Тема 2.	Основи вчення про Конституцію	2	
Тема 3.	Основи конституційного ладу України	2	2
Тема 4.	Основи правового статусу особи в Україні	2	2
Тема 5.	Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні	4	2
Тема 6.	Конституційні основи функціонування об'єднань громадян в Україні	2	
Тема 7.	Форми безпосередньої демократії в Україні	2	
Тема 8.	Конституційно-правові основи організації і здійснення державної влади в Україні	2	2
Тема 9.	Конституційно-правовий статус Верховної Ради України	4	2
Тема 10.	Конституційно-правовий статус народного депутата України	2	
Тема 11.	Конституційно-правовий статус Президента України	2	2
Тема 12.	Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої влади	2	2
Тема 13.	Конституційно-правові основи судової системи та органів прокуратури	2	-
Тема 14.	Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні	2	-
Тема 15.	Конституційно-правові основи національної безпеки і оборони України	2	2

Семінарські, практичні заняття

	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Конституційне право України як галузь права, наука та навчальна дисципліна	2	-
Тема 2.	Основи вчення про Конституцію	2	2
Тема 3.	Основи конституційного ладу України	2	-
Тема 4.	Основи правового статусу особи в Україні	4	-
Тема 5.	Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні	4	2
Тема 6.	Конституційні основи функціонування об'єднань громадян в Україні	2	-
Тема 7.	Форми безпосередньої демократії в Україні	2	-
Тема 8.	Конституційно-правові основи організації і здійснення державної влади в Україні	2	2
Тема 9.	Конституційно-правовий статус Верховної Ради України	4	2
Тема 10.	Конституційно-правовий статус народного депутата України	2	-
Тема 11.	Конституційно-правовий статус Президента України	4	2
Тема 12.	Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої влади	2	2
Тема 13.	Конституційно-правові основи судової системи та органів прокуратури	2	-
Тема 14.	Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні	2	-
Тема 15.	Конституційно-правові основи національної безпеки і оборони України	2	-

Самостійна робота			
Опис змісту навчання (наприклад, теми або видинавчальної активності)		ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Конституційне право України як галузь права, наука та навчальна дисципліна	7	9
Тема 2.	Основи вчення про Конституцію	7	9
Тема 3.	Основи конституційного ладу України	7	9
Тема 4.	Основи правового статусу особи в Україні	7	9
Тема 5.	Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні	7	9
Тема 6.	Конституційні основи функціонування об'єднань громадян в Україні	7	9
Тема 7.	Форми безпосередньої демократії в Україні	7	9
Тема 8.	Конституційно-правові основи організації і здійснення державної влади в Україні	7	9
Тема 9.	Конституційно-правовий статус Верховної Ради України	7	9
Тема 10.	Конституційно-правовий статус народного депутата України	7	9
Тема 11.	Конституційно-правовий статус Президента України	5	10
Тема 12.	Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої влади	5	10
Тема 13.	Конституційно-правові основи судової системи та органів прокуратури	7	10

Тема 14.	Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні	6	10
Тема 15.	Конституційно-правові основи національної безпеки і оборони України	5	10

Індивідуальні завдання		
Опис змісту індивідуального завдання	ДФ год.	ЗФ год.
Підготовка реферату (доповіді) або презентації в межах питань, що розглядаються на лекційних та практичних заняттях. Доповідь являє собою інформаційне повідомлення.	10	10

8. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

9. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; засвідчив уміння критично оцінювати варіантні підходи щодо сутності норм та уявлень; оволодів навиками аналізувати, моделювати та адекватно оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній галузі; матеріал викладає логічно, послідовно та переконливо; самостійно розкриває власні обдарування і нахили	відмінно	Зараховано
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	добре	
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	задовільно	
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.		

35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	незадовільно	Не зараховано
0-34	F	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (половина балів з максимально можливих). Перескладання модулів відбувається із дозволу Директора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: визначається Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положенням «Про дотримання академічної доброчесності в Івано-Франківському навчально-науковому юридичному інституті НУ «ОЮА». Дотримання академічної доброчесності передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Вимоги до семінарських занять	Семінарські заняття передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на семінарському занятті. Робота на семінарському занятті передбачає усне та письмове опитування.
Вимоги до індивідуальної роботи	При написанні рефератів з навчальної дисципліни «Конституційне право» студенти повинні не лише здійснити реферування теоретичного матеріалу, але й ознайомитись і опрацювати спеціальну літературу та нормативно-правові акти, які стосуються обраної теми роботи та провести її детальний теоретико-прикладний аналіз.
Вимоги до самостійної роботи	Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань, написанні рефератів, есе, тез та статей. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Умови підсумкового контролю	Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю, екзамену

11. Рекомендована література

11.1. Основна:

1. Бориславська О. М. Європейська модель конституціоналізму: системно-аксіологічний аналіз : монографія / О. М. Бориславська ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Право, 2018. 384 с.
2. Качурінер В. Л. Конституційне право України : навчально-методичний посібник / В. Л. Качурінер, А. О. Згама. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 258 с. Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/24206>
3. Конституційне право України. Повний курс : Навчальний посібник / за загальною редакцією Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Видавництво: Юрінком Інтер. 2023. 556 с.
4. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри. / Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, О.М. Лисенко, А.А. Мелешевич. К.: ВАІТЕ, 2021. 528 с.
5. Конституційне право України : підручник / Т.М. Слінько, Л.І. Летнянчин, В.П. Колісник та ін.; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с.
6. Конституційне право України / авт. колектив Терлецький Д.С. та ін. : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2020. 242 с.

Нормативні акти:

1. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12#Text>
2. Виборчий кодекс України від 19 грудня 2019 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20>
3. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Рада Європи від 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
5. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 липня 2011 р. № 3671-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>
7. Про всеукраїнський референдум: Закон України від 26 січня 2021 р. № 1135-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1135-20#Text>
8. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 5 лютого 2015 р. № 157-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>
9. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15 квітня 2014 р. № 1207-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>
10. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12 лютого 2015 р. № 192-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192-19#Text>
11. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 р. № 3773-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>
12. Про правонаступництво України: Закон України від 12 вересня 1991 р. № 1680-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1543-12#Text>
13. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>

14. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11 грудня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15#Text>
15. Про відновлення дії окремих положень Конституції України: Закон України від 21 лютого 2014 р. № 742-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-18#Text>
16. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI (зі змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
17. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. № 2235-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>
18. Про імміграцію: Закон України від 7 червня 2001 р. № 2491-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2491-14#Text>
19. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
20. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
21. Про політичні партії в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2365-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text>
22. Про приєднання України до Конвенції про статус біженців та Протоколу щодо статусу біженців: Закон України від 10 січня 2002 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2942-14#Text>

Підручники, посібники, наукові праці:

11.2. Допоміжна:

1. Проблеми сучасної конституціоналістики : навч. посіб. Вип. Конституційне гуманітарне право / [Н.В. Аніщук, М.В. Афанасьєва, Н.М. Бакаянова та ін.] ; за заг. ред. А.Р. Крусян, А.А. Єзерова. К. : Юрінком Інтер, 2018. 524 с.
2. Речицький В.В. Неформальний конституціоналізм. Харків: Права людини, 2018. 356с.
3. Савчин М.В. Сучасні тенденції конституціоналізму у контексті глобалізації та правового плюралізму: монографія. Ужгород: РІКУ, 2018. 439 с.
4. Савчин М. Порівняльне конституційне право : навч. посібник. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 328 с.
5. Шаповал В.М. Феномен конституційного права: монографія. Київ, 2017. 423 с.
6. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн : акад. курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 461 с.

11.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

<http://www.president.gov.ua> – Президент України
<http://www.rada.gov.ua> – Верховна Рада України
<http://www.ombudsman.kiev.ua> – Уповноважений Верховної Ради з прав людини
<http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
<http://www.minjust.gov.ua> - Міністерство юстиції України
<http://www.scourt.gov.ua> – Верховний Суд
<http://www.ccu.gov.ua> - Конституційний Суд України
<https://www.gp.gov.ua> – Офіс Генерального прокурора
<http://www.niss.gov.ua> – Національний інститут стратегічних досліджень
<http://parlament.org.ua> - Лабораторія законодавчих ініціатив
<http://nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського

**В.о.завідувача кафедри міжнародного,
конституційного та адміністративного
права**

Наталія ГАБЛЕЙ